

Η «ΒΕΝΤΑΛΙΑ» ΤΩΝ ΜΟΝΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

του Άγγελου Αγγελίδη

Τα φώτα της δημοσιότητας δεν «πέφτουν» συχνά πάνω τους. Τα μονοθεματικά μουσεία στέκουν στη σκιά των μεγάλων κρατικών μουσείων. Ωστόσο, καταφέρουν να «κλέψουν» λίγη από τη λάμψη τους. Αφιερωμένα σε «θέματα» που πραγματικά εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη, το μέλλον τους προδιαγράφεται λαμπρό. Το «ΤΕΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ» παρουσιάζει ορισμένα από αυτά...

■ Αγροτικό Μουσείο Πετροπηγής Καβάλας

Στις αίθουσες του, οι επισκέπτες μπορούν να θαυμάσουν παλιά αγροτικά εργαλεία αλλά και να δουν από κοντά ένα αγροτικό σπίτι της περιοχής του περασμένου αιώνα! Η δημιουργία ενός αγροτικού μουσείου ήταν όνειρο ζωής για τον κ. Κώστα Λαζαρίδη, κάτοικο της Πετροπηγής. Αν κι ο ίδιος προέρχονταν από αγροτική οικογένεια, προτίμησε να εργαστεί ως οδηγός στο ελληνικό δημόσιο. Ωστόσο, η αγάπη του για την αγροτιά δεν έσβησε ποτέ...

Για περισσότερα από 23 χρόνια συγκέντρωνε με κόπο και θυσιές ότι παλιό αγροτικό εργαλείο έβρισκε από φίλους και γνωστούς. Για κάποιο χρονικό διάστημα, το σπίτι του έμοιαζε με... μουσείο. Το 1999 το παλιό πέτρινο δημοτικό σχολείο της Πετροπηγής Καβάλας έβαλε λουκέτο καθώς δεν υπήρχαν πολλά παιδιά. Ο κ. Λαζαρίδης απευθύνθηκε στο δήμο Χρυσούπολης (όπου υπάγεται το χωριό) ζητώντας να του παραχωρηθεί ο χώρος προκειμένου να τον μετατρέψει σε αγροτικό μουσείο. Για να πετύχει τον σκοπό του ίδρυσε το Μορφωτικό και Πολιτιστικό Σύλλογο Πετροπηγής Χρυσούπολης «το Δουκάλιο». Το αίτημά του έγινε δεκτό κι σιγά – σιγά το μουσείο άρχισε να στήνεται. Οι πρώτοι επισκέπτες πέρασαν την πόρτα του και ξεναγήθηκαν στους χώρους του, το 2001.

Από την αρχή της λειτουργίας του το έχουν επισκεφτεί μαθητές από 200 σχολεία όλης της χώρας. Το ραντεβού κλείνεται τηλεφωνικά με τον κ. Λαζαρίδη, ο οποίος αναλαμβάνει και την ξενάγηση στους χώρους. Εισιτήριο δεν υπάρχει, ενώ κάθε μέλος του Συλλόγου καταβάλει δέκα ευρώ το χρόνο. Ενίσχυση προσφέρει και ο Δήμος Χρυσούπολης, ο οποίος κάθε έτος δίνει το ποσό των 800 ευρώ στον Σύλλογο για τα έξοδα του Μουσείου.

Το Αγροτικό Μουσείο βρίσκεται στην είσοδο του χωριού, σε έκταση έξι στρεμμάτων και τα αντικείμενα στεγάζονται στο δημοτικό σχολείο συνολικού εμβαδού 130 τετραγωνικών μέτρων. Έχει περιφραγμένο χώρο, γήπεδο μπάσκετ και ποδοσφαίρου, παιδική χαρά, κυλικείο, μεγάλη αυλή με δεκάδες δέντρα. Το κυλικείο λειτουργεί σαν αναψυκτήριο ή κατόπιν συνεννόησης σαν ψησταριά.

Ο δήμος Χρυσούπολης κατάφερε να εντάξει το έργο της επέκτασης του Αγροτικού Μουσείου σε Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα. Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 120.000 ευρώ και σε σύντομο χρονικό διάστημα τα συνεργεία θα πιάσουν δουλειά προκειμένου να στεγαστούν και τα υπόλοιπα αντικείμενα, τα οποία βρίσκονται στο σπίτι του κ. Λαζαρίδη.

■ Μουσείο Απολιθωμένου Δάσους Νόστιμου Καστοριάς

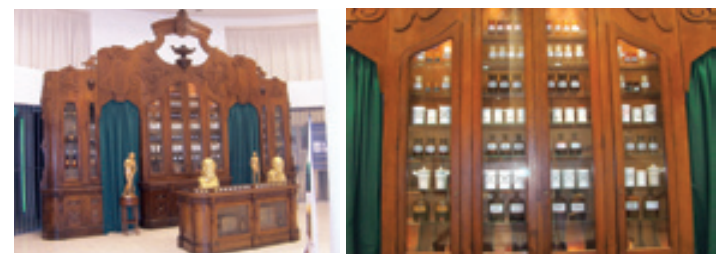
Τα εκθέματά του είναι απολιθωμένα: τροπικά φυτά, θαλάσσιοι οργανισμοί, οστά και δόντια χερσαίων σπονδυλωτών. Πρόκειται για ένα από τα ομορφότερα απολιθωμένα δάση στον κόσμο.

Ο όρος «απολιθωμένο δάσος» αναφέρεται στο οικοσύστημα του παρελθόντος το οποίο κάτω από ευνοϊκές συνθήκες απολιθώθηκε, πέτρωσε. Το απολιθωμένο δάσος Νοστίμου Καστοριάς, δημιουργήθηκε εξαιτίας των ευνοϊκών συνθηκών απολίθωσης που επικρατούσαν στην περιοχή κατά τον Καινοφανικό αιώνα, δηλαδή πριν από 65 εκατομμύρια χρόνια και πιο συγκεκριμένα κατά την περίοδο του Κατώτερου Μειόκαινου (23 έως 17 εκατομμύρια χρόνια πριν). Οι κλιματικές συνθήκες που επικρατούσαν τότε επέτρεπαν την ανάπτυξη εκτεταμένων υποτροπικών δασών σε μία περιοχή με έντονο γεωμορφολογικό ανάγλυφο και με πολλά ενεργά ηφαιστεια. Η δημιουργία του πέτρινου δάσους συνδέεται, κατά κανόνα, άμεσα με την ηφαιστειακή δράση της ευρύτερης περιοχής. Έτσι, σε περίοδο έντονης ηφαιστειακής δραστηριότητας εκσφενδονίζονταν από τον κρατήρα του ηφαιστείου λάβες, πυροκλαστικά υλικά και η ηφαιστειακή σκόνη, η οποία κάλυψε το οικοσύστημα της περιοχής. Ταυτόχρονα, με την ηφαιστειακή δράση δημιουργήθηκαν θερμά διαλύματα πλούσια σε διοξείδιο του πυριτίου, τα οποία εισέδυσαν και διαπότισαν τα ηφαιστειακά πετρώματα στα οποία ήδη βρισκόταν εγκλεισμένη η κλωρίδα και πανίδα της περιοχής κι έτσι άρχισε η διαδικασία της κύριας απολίθωσης, δηλαδή η αντικατάσταση μόριο προς μόριο της εύθαρτης οργανικής ύλης, από τη δυσδιάβρωτη ανόργανη ύλη του περιβάλλοντος.

Το απολιθωμένο δάσος καλύπτει περιμετρικά όλη την έκταση του Νόστιμου και προεκτάσεις του έχουν εντοπιστεί σε περιοχές των γύρω οικισμών. Μέχρι στιγμής έχουν βρεθεί και προσδιοριστεί πολλά και διαφορετικά είδη σπανίων φυτικών απολιθωμάτων ηλικίας 20 εκατομμυρίων ετών, όπως: κορμοί, κλαδιά και ρίζες φοινίκων, σεκόγιων, κανελών και προγονικών μορφών πεύκης. Επίσης, απολιθωμένοι θαλάσσιοι οργανισμοί όπως: στρειδιών, αχιών, αστεριών, κτενιών, κώνων, κοραλλιών, δοντιών λευκών καρχαριών κ.α. Επιπλέον, βρέθηκαν απολιθωμένα οστά και δόντια χερσαίων σπονδυλωτών τα οποία ανήκαν σε πρόγονο του σημερινού ελέφαντα (συγγενική μορφή των Μαμούθ) που έζησαν πριν από περίπου 3,5 εκατομμύρια χρόνια.

Το απολιθωμένο δάσος του Νόστιμου Καστοριάς αποτελεί, σύμφωνα με τον καθηγητή κ. Ευάγγελο Βελιτζέλο, ένα σπάνιο γεωλογικό μνημείο με παγκόσμια ακτινοβολία στον κόσμο των γεωεπιστημών.

■ Φαρμακευτικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Όργανα, σκεύη, έπιπλα, μηχανήματα, βιβλία, συγγράμματα, συνταγές, φαρμακευτικά έντυπα, φυτολόγια, δρόγες, φαρμακευτικές ουσίες και φαρμακοτεχνικές μορφές φιλοξενούνται στο μοναδικό Ελληνικό Φαρμακευτικό Μουσείο. Βρίσκεται στον Φοίνικα της Θεσσαλονίκης και ανήκει στο Φαρμακευτικό Σύλλογο της πόλης, ο οποίος δαπάνησε μόλις 15.000 ευρώ για τη δημιουργία του καθώς στηρίχθηκε σε πολλές δωρεές.

«Η χώρα μας, η οποία 'γέννησε' τον Ιπποκράτη, το Διοσκουρίδη και το Γαληνό, ήταν από τις μοναδικές στην Ευρώπη που δεν είχε ένα Φαρμακευτικό Μουσείο», είπε ο πρόεδρος του Συλλόγου, Κυριάκος Θεοδοσιάδης. Στο Μουσείο φιλοξενούνται περισσότερα από 3.000 αντικείμενα. Το παλιότερο από αυτά είναι ένα βιβλίο με συνταγές του Διοσκουρίδη, το οποίο τυπώθηκε το 1598 σε χειροποίητο χαρτί. Επίσης, εκτίθεται ένα κινητό φαρμακείο του 1800 το οποίο βρισκόταν στην καμπίνα καπετάνιου πολεμικού πλοίου. Επίσης, παρουσιάζονται φαρμακευτικά βιβλία από την εποχή του Όθωνα καθώς και ιστορικά διαφημιστικά δελτάρια. Στον χώρο του Μουσείου δεσπόζει το έπιπλο που είχε το 1889 στο φαρμακείο του στον Βόλο ο Ζαφείρης Σφύρας. Το ύψος του φτάνει τα πέντε μέτρα και κατασκευάστηκε στην Αυστρία.

«Το πρώτο κατάστημα-φαρμακείο φέρεται να λειτουργήσε τον 7ο αι. μ.Χ. στο Βυζάντιο και ήταν ιδιοκτησίας του Μινεψού», τόνισε η διευθύντρια του Μουσείου, Ευαγγελία Βαρέλλα. «Τα πρώτα φαρμακεία ήταν σαν ένα 'καλό καφενείο'. Καθημερινά, το επισκέπτονταν ο δάσκαλος, ο παπάς, ο πρόεδρος του χωριού. Φυσικά, το επισκέπτονταν και οι ασθενείς. Στις αρχές του 1900 λειτουργούσαν και ως μικροβιολογικά εργαστήρια. Ορισμένα διέθεταν και... γιατρούς. Εξέταζαν σε χώρο εντός του καταστήματος τους ασθενείς, τους έδιναν τη συνταγή, την οποία οι ασθενείς παρέδιδαν στους φαρμακοποιούς που με τη σειρά τους έφτιαχναν τα φάρμακα. Τα παλιά χρόνια, όλα τα φάρμακα γίνονταν από τα χέρια των φαρμακοποιών. Όσο τα χρόνια προχωρούσαν, τόσο τα φαρμακεία μετατρέπονταν σε 'μίνι νοσοκομεία' καθώς μπορούσαν να κάνουν στους ασθενείς μία σειρά από εξετάσεις. Πλέον ο φαρμακοποιός παίρνει έτοιμα τα φάρμακα και απλά τα πουλά», πρόσθεσε ο κ. Θεοδοσιάδης. Η επίσκεψη στο Μουσείο είναι δωρεάν. Οι μαθητές που θα το επισκεφτούν θα μπορούν να φτιάξουν με τα χέρια τους διάφορες φαρμακευτικές αλοιφές, στο πλαίσιο ειδικού προγράμματος του ΑΠΘ.

έγιναν και τα εγκαινία και του νεοϊδρυθέντος ενυδρείου με 25 είδη ψαριών του γλυκού νερού.

«Η ανανέωση του μουσείου αφορά στις εικόνες που έχουν τοποθετηθεί πίσω από τα εκθέματα και απεικονίζουν το βιότοπό τους, η μερική ανακαίνιση του χώρου, η προσθήκη άλλων 15 ειδών όπως και η ίδρυση του ενυδρείου» ανέφερε ο αναπληρωτής καθηγητής δασολογίας Χρήστος Βλάχος. Στο μουσείο εκτίθενται συνολικά 250 είδη άγριας πανίδας, ανάμεσά τους μία αρκούδα, ένας πελεκάνος, μια αλεπού, ένας λύκος, ένα αγριογούρουνο, μία αγριόγατα και πολλά όρνια.

«Κάποια είδη είναι υπό εξαφάνιση και περιήλθαν σε μας είτε από κυνηγούς, είτε από οδηγούς που τα βρήκαν σκοτωμένα στο δρόμο ενώ πριν από λίγες μέρες, η κτηνιατρική σχολή μας παραχώρησε περίπου 200 εκθέματα ειδών της άγριας πανίδας για τον εμπλουτισμό του μουσείου μας» τόνισε ο κ. Βλάχος. Όλα τα εκθέματα ταξινομήθηκαν ανά ομάδες και ανά βιοτόπους και στο ενυδρείο παρέχεται η δυνατότητα ξενάγησης με ακουστικά απ' όπου δίνονται πληροφορίες για το κάθε είδος ξεχωριστά. Στόχος των υπευθύνων, είναι η ενημέρωση των πολιτών για τα είδη της άγριας πανίδας και ψαριών του γλυκού νερού της πατρίδας τους και η ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των μαθητών. Ωστόσο, η παντελής έλλειψη κρατικής, οικονομικής ενίσχυσης, δυσχεραίνει σύμφωνα με τον διευθυντή του εργαστηρίου άγριας πανίδας και ιχθυοπονίας γλυκών υδάτων, καθηγητή Νίκο Παπαγεωργίου, την επίτευξη των στόχων τους.

Όπως έγινε γνωστό, πολλοί λίγοι ξέρουν ότι η Ελλάδα διαθέτει (μετά την Ισπανία) την πιο πλούσια βιοποικιλότητα ζωικών ειδών στην Ευρώπη, καθόσον στον κατάλογο της περιλαμβάνονται 427 είδη πτηνών, 116 θηλαστικών, 59 ερπετών και 19 αμφιβίων. Πολλοί λιγότεροι γνωρίζουν επίσης το γεγονός ότι η Ελλάδα που διατρέχεται από πολλούς ποταμούς και περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό λιμνών, έχει την πιο πλούσια ιχθυοπαγίδα των γλυκών νερών στην Ευρώπη.

«Αδυνατούμε να κάνουμε οργανωμένες ξεναγήσεις γιατί δεν υπάρχει αρμόδιος υπάλληλος, ο χώρος είναι μικρός και χρειάζεται και άλλες εργασίες εξωραϊσμού ενώ η συντήρηση των εκθεμάτων γίνεται με πενιχρά μέσα» διευκρίνισε. Ευχήθηκε, «μελλοντικά το ΑΠΘ με το επιστημονικό προσωπικό που διαθέτει και το πλήθος των εκθεμάτων που υπάρχουν στα διάφορα εργαστήριά του, να υλοποιήσει την κατασκευή ενός σύγχρονου μουσείου και ενυδρείου που θα κοσμούν την πόλη».

Μουσείο Άγριας Πανίδας ΑΠΘ

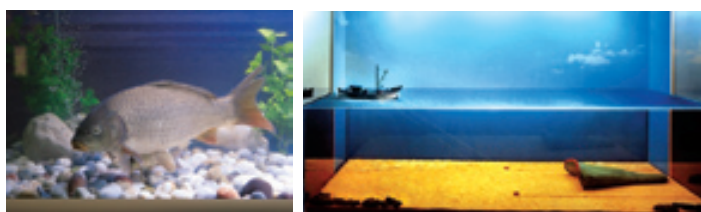
Τη δυνατότητα να δουν από κοντά Βαλσαμωμένο θαλασσαιό, αϊγαγρο, βίδρα και αγριόκοτα που έχει εξαφανισθεί πλέον στην Ελλάδα, δίνει στους επισκέπτες το ανακαινισμένο Μουσείο Άγριας Πανίδας που εγκαινιάστηκε στη Σχολή Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του ΑΠΘ. Παράλληλα,

Μουσείο Αλιείας Μουδανιών

Περισσότερο από 4.000 μαθητές από όλη την χώρα έχουν επισκεφτεί το μοναδικό για την Ελλάδα «Μουσείο Αλιευτικών Σκαφών κι Εργαλείων», που βρίσκεται στα Νέα Μουδανιά Χαλκιδικής. Το Μουσείο λειτουργεί ως πόλος έλξης και για τους ενήλικες λάτρεις της θάλασσας και φιλοξενεί σπουδαίες εκδηλώσεις οι οποίες σχετίζονται πάντα με το υγρό στοιχείο...

Σύμφωνα με την υπεύθυνη του, κ. Εύη Παπαδοπούλου, το μουσείο δεν περιορί-

ΜΟΝΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ

ζει την αποστολή του στη διατήρηση των μαρτυριών της συλλογικής μνήμης. «Λειτουργεί ως μέσο επικοινωνίας σε ένα ζωντανό και δυναμικό περιβάλλον που προσκαλεί σε συμμετοχή, μάθηση, ψυχαγωγία και προσφέρει ποικιλία ερεθισμάτων για περαιτέρω αναζήτηση και επιμόρφωση. Έχει έναν έντονα εκπαιδευτικό και ερευνητικό ρόλο, ενισχύοντας παράλληλα την τοπική ταυτότητα και τη σύνδεση με την ιστορία. Στοχεύει επίσης στην ενδυνάμωση της οικονομίας της περιοχής, αποτελώντας μαζί με το φυσικό περιβάλλον, το συγκριτικό πλεονέκτημα της στις προσφερόμενες τουριστικές υπηρεσίες», πρόσθεσε.

Αρχαίες άγκυρες, Βαμβακερά δίχτυα, απλάδια και μανωμένα, κιούρτι και καμάκια για αχινοί, αγκίστρια και παραγάδια, μπαλότσες και μακαράδες, ροκάνια και τριβίδια, μπουσούλες, φανοί και ουράνιες σφαίρες, είναι ορισμένα από τα αντικείμενα της έκθεσης. Τρισδιάστατες αναπαραστάσεις τεχνικών αλιείας, όπως το νταλιάνι, η πεζότρατα, το γρι-γρι, ομοιώματα σκαφών, όπως η κωπήλατη τράτα και μηχανότρατα με γάστρα καραβόσκαραυ καθώς και πλούσιο εικονογραφικό υλικό και εύληπτα κείμενα συμπληρώνουν τα σπάνια αλιευτικά αντικείμενα. Ιδιαίτερο έκθεμα του Μουσείου είναι ο μπουγιαντές, ένα παραδοσιακό αλιευτικό σκαρί που χρησιμοποιούνταν στη θάλασσα του Μαρμαρά και στη χώρα μας έγινε γνωστό από τους πρόσφυγες. Έναν μπουγιαντέ έφερε από τα παλιά Μουδανιά το 1922 ο Χρήστος Λεοντής, δεμένο πίσω από το οχηματωμένο «Λέρος», που μετέφερε πρόσφυγες. Ο μπουγιαντές της έκθεσης κατασκευάστηκε με βάση μαρτυρίες ηλικιωμένων ψαράδων και την πείρα του ναυπηγού σε παραδοσιακά σκάφη.

Η περιήγηση δε σταματά εδώ, συνεχίζει μέσα από το μαγευτικό κόσμο του βυθού και τη γνωριμία με τις υποβρύχιες πολιτείες και τους θαλάσσιους οργανισμούς, από τα μικροσκοπικά φύκη έως τα μεγαλόσωμα ζώα. Φωτογραφικό υλικό, ταινίες, κινούμενες εικόνες, θαλάσσιοι οργανισμοί και η επιβλητική παρουσία της στολής ενός δύτη του παρελθόντος αναδεικνύουν το θαλάσσιο πλούτο. Μέσα από αυτόν το γεμάτο χρώματα και περιέργες μορφές υποβρύχιο κόσμο, προβάλλει η κατασκευαστική τελειότητα και ομορφιά των οστράκων, με την παρουσίαση της συλλογής. Ξεκίνησε τη λειτουργία του πριν από τέσσερα χρόνια και πολλοί ήταν εκείνοι που εργάστηκαν ακούραστα για τη δημιουργία του.

Μουσείο Οίνου Γεροβασιλείου

Ιστορίες αμπέλου και οίνου βγαλμένες από τα βάθη των αιώνων διηγούνται οι εικόνες και ο ήχος, εργαλεία, μπουκάλια και εκατοντάδες ανοιχτήρια στο πρώτο επιστημονικό μουσείο Οίνου στην Ελλάδα. Μέσα στο σύγχρονο οινοποιείο του Κτήματος Γεροβασιλείου –δίπλα στις υπόγειες κάβες παλαιώσης– βρίσκεται ένα μουσείο αμπελουργικής τέχνης. Ο Βαγγέλης Γεροβασιλείου, με μεράκι όχι μόνο για την παραγωγή

ποιοτικών κρασιών αλλά και για την ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, έχει συλλέξει ο ίδιος από το 1976 από διάφορες χώρες του κόσμου κομμάτια μοναδικής σημασίας για το αμπέλι, το κρασί και όχι μόνο. Ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει μία σειρά από 28 σπάνιες χειροποίητες στροφιλιές - πατητήρια (18-20ου αι.), που αποτελούν παγκόσμια οινική και μουσειακή ιδιαιτερότητα. Η συλλογή των φιαλών κρασιού (16-20ου αι.) δείχνει την εξέλιξή τους στο χρόνο και ανάμεσά τους βρίσκεται και η πρώτη φιάλη του κρασιού που κατασκευάστηκε το 1520. Στο μουσείο φιλοξενοούνται επίσης αμφορείς των μυκηναϊκών και βυζαντινών χρόνων, εργαλεία βαρελοποιίας (19-20ου αι.), εξοπλισμός χμείου οινοποιείου (19-20ου αι.), κάνουλες βαρελιών (18ου αι.), κλαδευτήρια, ραντιστήρες, χειροκίνητες μηχανές ταπώματος (19-20ου αι.) και διάφορα άλλα παλιά μηχανήματα και εργαλεία του αμπελουργού και του γεωργού.

Το πιο σημαντικό τμήμα του μουσείου είναι η συλλογή των ανοιχτηριών φιαλών κρασιού, που είναι η μοναδική συλλογή σε όλη την Ελλάδα και από τις πιο σπάνιες σ'ολόκληρο τον κόσμο εξαιτίας του πλήθους αλλά και της σπανιότητας των ίδιων των ανοιχτηριών. Αποτελείται από 1300 περίπου ανοιχτήρια, που χρονολογούνται από τον 18ο αιώνα.

Τα εγκαίνια του Μουσείου έκανε πρόσφατα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Κάρολος Παπούλιας. Τον υποδέχθηκε στις εγκαταστάσεις ο κ. Γεροβασιλείου, ο οποίος έκανε μια μικρή αναδρομή στην ιστορία της οινοπαραγωγής στην ευρύτερη περιοχή. Στη συνέχεια, έδειξε στον κ. Παπούλια ορισμένα από τα κρασιά του κτήματος που έχουν τιμηθεί με διεθνείς διακρίσεις ποιότητας και συγκαταλέγονται, με βάση τα παγκόσμια κριτήρια κατάταξης, μεταξύ των καλύτερων κρασιών στον κόσμο. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δοκίμασε ένα ποτήρι κρασί της ποικιλίας Μαλαγουζιά και υπέγραψε στο βιβλίο επισκεπτών.

Τον κ. Παπούλια ξενάγησε στο μουσείο η καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης και Μουσειολογίας Ματούλα Σκαλτσά. Η κ. Σκαλτσά ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι στη γενέτειρά του, την Ήπειρο, υπάρχουν ενδείξεις παραγωγής κρασιού από άγριο σταφύλι κατά την προϊστορική περίοδο, που είναι και οι πρώτες σχετικές καταγραφές στον ελλαδικό χώρο, πριν από 50.000 χρόνια.

Μουσείο Καπνού Καβάλας

Ο χώρος μυρίζει... καπνό και ταξιδεύει τον επισκέπτη σε παλιές εποχές. Το αγροτικό προϊόν που «απογειώσε» την ελληνική ύπαιθρο έχει πλέον μετατραπεί σε... μουσειακό είδος! Το ένα και μοναδικό Μουσείο Καπνού βρίσκεται στην πόλη τότε «Μέκκα του καπνού», Καβάλα.

Το μουσείο περιλαμβάνει μία μεγάλη ποικιλία αντικειμένων, καθώς και αρχαιολογικού υλικού (φωτογραφίες, έγγραφα, έντυπο υλικό) που σχετίζονται με την καλλιέργεια, την παραγωγή, την αγροτική και εμπορική επεξεργασία του καπνού, τα βιομηχανικά καπνικά προϊόντα και τα εκθεσιακά καπνοδείγματα, καθώς και την κοινωνική, οικονομική, τεχνολογική και πολιτιστική ιστορία της πόλης της Καβάλας, της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όλης της Ελλάδας και των ευρωπαϊκών χωρών που παράγουν, επεξεργάζονται, εμπορεύονται και παρασκευάζουν προϊόντα καπνού. Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι καθημερινά το μουσειακό-αρχαιολογικό υλικό συνεχώς εμπλουτίζεται με στόχο την αναγωγή του Μουσείου Καπνού σε ένα σύγχρονο και άρτια οργανωμένο πολιτιστικό πόρο, ικανό να λειτουργήσει και ως αξιόλογος τουριστικός – οικονομικός πόρος τόσο για την τοπική κοινωνία, όσο και για τη χώρα. Επίσης, μέσα από τη συγκέντρωση υλικού που αναφέρεται στα πολιτιστικά και εθνοκοινωνικά σωματεία (Θρακιώτες, Μικρασιάτες, Αρμένιοι, Εβραίοι – που αποτέλεσαν τον κορμό της καπνοκαλλιέργειας, της επεξεργασίας και του καπνεμπορίου), φιλοδοξεί να αποτελέσει πολιτιστικό σημείο αναφοράς του πληθυσμού της Καβάλας και της περιοχής της.

«Κάθε χρόνο δεχόμαστε περίπου 10.000 επισκέπτες με ελεύθερη είσοδο», δήλωσε ο πρόεδρος του Μουσείου Γιάννης Βύζικας. Πέρασε περίπου μισός αιώνας από τότε που η πόλη της Καβάλας έχασε τα «ακάρητρα», ως... πρωτεύουσα του καπνού. Μέχρι τότε ασχολούνταν με τον κλάδο της επεξεργασίας καπνού περίπου 16.000 κάτοικοι της Καβάλας. «Σχεδόν κάθε οικογένεια είχε από ένα ή και δύο μέλη της που δούλευαν στα καπνά. Έχουμε δεχτεί επισκέπτες από τη Τουρκία που οι πρόγονοι τους δούλευαν στα καπνά, να έρχονται στο Μουσείο για να δουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εργάζονταν», πρόσθεσε ο κ. Βύζικας. Η άνοδος της επεξεργασίας καπνού στη Μακεδονική πόλη σχετιζονταν άμεσα με το... βραχώδες έδαφός της. «Ήταν αυτό που διατηρούσε σταθερή τη θερμοκρασία σε όλη την περιοχή 24 ώρες την ημέρα. Σε συνδυασμό με τα υψηλά επίπεδα υγρασίας έκαναν τις συνθήκες ιδανικές για την επεξεργασία του καπνού. Τότε, τα φύλλα χρειάζονται έξι μήνες για να αποξηρανθούν», πρόσθεσε ο κ. Βύζικας. ■